

Statutární město Ostrava, Archiv města Ostravy

OD LISTOPADU K LISTOPADU

**léta 1939–1989
perspektivou ostravských studentů**

Námět, scénář, texty:

Antonín Barcuch, Radoslav Daněk, Šárka Glombíčková,
Kateřina Horáková, Martin Juřica, Jaroslava Novotná, Tomáš Karkoszka,
Jana Prchalová, Jozef Šerka, Hana Šústková

**SAMETOVA!!!
1989 — 2019**

Učitelův sbor obecné školy smíšené v kolonii jámy Odra, která vznikla v roce 1919 v ulici Na Náspu v Moravské Ostravě-Přívoze; foto z roku 1930.

OSTRAVSKÉ ŠKOLY MEZI SVĚTOVÝMI VÁLKAMI

Křivdy spáchané na českém školství z dob rakouské monarchie, byly postupně napravovány. Dosavadní samostatné německé školy chlapecké a dívčí byly průběžně slučovány v obecné školy smíšené, ale také rušeny, současně vznikaly nové české školy. Docházelo k záměně budov českých a německých škol, neboť starší české školy rostoucímu počtu žactva prostorově nestačily. Ve školním roce 1926/1927 bylo ve Velké Ostravě 30 českých a 10 německých obecných škol a 13 českých a 7 německých měšťanských škol. Stále se učilo ve čtyřech soukromých polských školách a v jedné židovské obecné škole.

Zcela nevyrovnaná byla národnostní situace ve školství ve Vítkovicích. Normálního stavu ve vítkovickém školství bylo dosaženo až v roce 1925, když se od 1. září Vítkovické horní a hutní těžířstvo vzdalo vydržování obecných a měšťanských škol a předalo je do správy města Moravské Ostravy. Ponechalo si jen II. obecnou školu chlapeckou na dnešní Erbenově ulici a soukromou závodní školu dívčí tzv. klášterní. V počátcích a po dobu trvání nového státu se na Ostravsku projevoval nedostatek českých odborných pracovníků technických i úřednických. Od roku 1870 tu byla Horní škola v Moravské Ostravě, která po poválečné konsolidaci postupně zaváděla výuku nových předmětů – hornického strojírenství a elektrotechniky, výuku pro strojníky těžních strojů aj.

Ve školním roce 1919/1920 byly otevřeny první ročníky Státní průmyslové školy ve Vítkovicích. Po průmyslovce v Brně byla druhou českou školou tohoto typu na Moravě a ve Slezsku. Její absolventi se také mohli stát řádnými posluchači vysokých škol technických a báňských. Ve školním roce 1919/1920 byla otevřena městská Obchodní akademie v Moravské Ostravě, vůbec první vyšší obchodní škola v Ostravě.

Žel na ustavení vysoké školy nemohla Ostrava ještě několik desetiletí pomýšlet. Vždyť Masarykova univerzita v Brně vznikla po desetiletí politických bojů teprve v roce 1919 a nemohla pomýšlet na zřízení filiálních fakult a Báňská akademie v Příbrami, která získala vysokoškolský statut v roce 1895, také nehodlala expandovat na Ostravsko.

Návštěva školy však neznamenala jen vyseřadávání ve školních škamných. Mezi žáky byly velmi oblíbené mimoškolní aktivity. Byly to pravidelné návštěvy divadelních představení, cirkusových vystoupení a koncertů, pravidelně byly pořádány slavnostní akademie u příležitosti vzniku samostatné čsl. republiky, památky Jana Ámose Komenského a oslav narození prezidenta T. G. Masaryka. Konec školního roku byl pravidelně věnován vlastivědným vycházkám do přírody (na Landek, do Jistebníku, k slezskoostrovskému hradu aj.) a celodenním výletům. Jezdilo se na beskydský Radhošť, Pustevny, Ondřejník, Helfštýn, Štramberk, Hukvaldy a jinde. Mezi ostravská specifika patřily návštěvy průmyslových závodů: Vítkovických železáren, Žofínské huti, městské plynárny, elektrárny a vodárny v Nové Vsi, železničních dílen v Přívoze, továrny na žárovky Lux v Přívoze, českého akciového pivovaru, droždárny v Radvanicích, celulózky ve Vratimově aj.

Školní kabinet II. obecné školy v Přívoze.

Sborovna II. obecné školy v Přívoze.

Hodina nauky o domácím hospodaření na Měšťanské škole ve Slezské Ostravě na Baranovci ve školním roce 1928/1929.

1. třída v učebně Měšťanské školy ve Slezské Ostravě na Baranovci ve školním roce 1929/1930.

Školní jídelna II. obecné školy v Přívoze, Kopernikova ul. (dnes Na Mlýnci) ve školním roce 1932/1933.

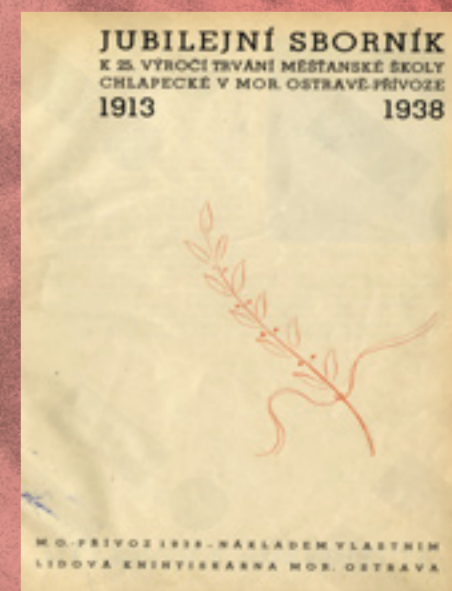
Začky české měšťanské školy v Hrušově v roce 1932.

Nevyhovující prostorové situace českých škol v Přívoze se zlepšila až po otevření novostavby měšťanské školy chlapecké a dívčí v Přívoze na Palackého ul. v roce 1927.

Výroční zprávy škol byly vydávány již od roku 1850 podle výnosu ministra kultury a vyučování Leo Thun-Hohensteina. Tím byla položena tradice, která přetrvává až do počátku 50. let 20. stol.

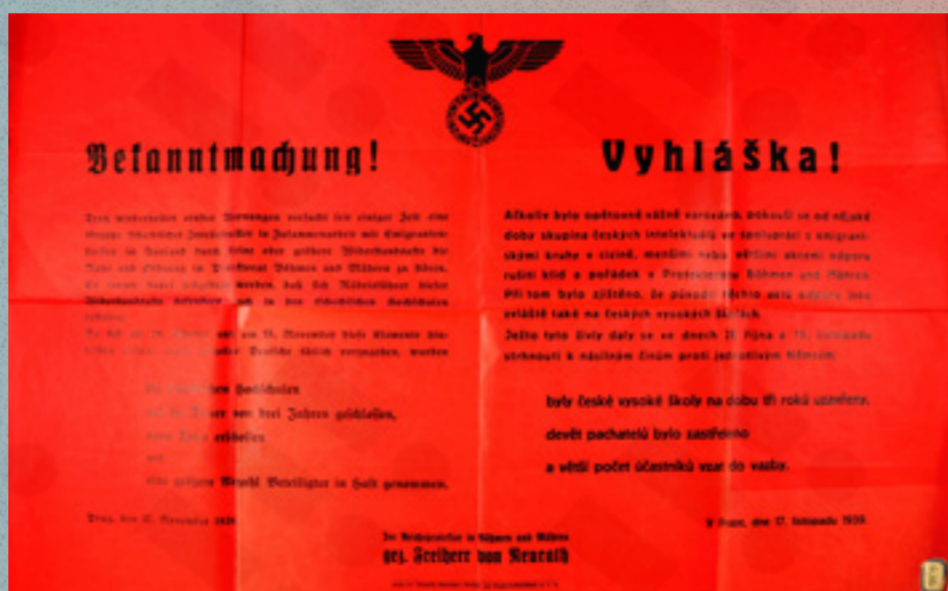
ZÁSAHY DO STRUKTURY ŠKOL, PERZEKUCE

České školství se stalo jednou z nejdůležitějších oblastí germanizace a převýchovy české mládeže v duchu nacistické ideologie. Pozornost Němci zaměřili především na školy vysoké a střední, které vychovávaly potenciálně nebezpečnou elitní vrstvu. Odborných škol se omezení téměř nedotkla.

Poté co bylo v listopadu 1939 zlikvidováno české vysoké školství, se Němci soustředili na nižší stupně vzdělávání. Již v červnu 1939 muselo reformní reálné gymnázium během tří dnů uvolnit svou budovu na tř. Čs. legií pro německou vyšší školu pro chlapce. Gymnázium, které v té době navštěvovalo 900 žáků, našlo útočiště v budovách reálky a klasického gymnázia na Matiční ulici. Rozsáhlá reorganizace struktury středních škol zahájena v r. 1941 postihla jako první dívky, které podle německé ideologie patřily do domácnosti a vyšší vzdělání nepotřebovaly. Od následujícího školního roku se změnil rovněž systém přijímacích zkoušek. Přihlášení žáci se museli shromáždit v sociálním domě Ludmila, kde je zkušební komise tři dny pozorovala a zkoušela.

Od školního roku 1941/1942 se redukoval počet středních škol. Od září 1943 tak splynuly zbylé třídy klasického gymnázia s bývalým reformním reálným gymnáziem. V r. 1942 zanikl učitelský ústav ve Slezské Ostravě. Zaváděním limitů přijímaných žáků, průběžným přezkušováním, neotevíráním poboček nebo rušením celých škol počet studentů českých středních škol v Ostravě výrazně klesal. Z 3337 studentů v roce 1938/1939 na pouhých 1671 v roce 1943/1944. Naopak síť německých škol se rozšiřovala. Kromě několika škol nižšího typu byla otevřena průmyslová škola ve Vítkovicích a vyšší škola hospodářská v Moravské Ostravě. Německou reálku a německé dívčí reformní reálné gymnázium nahradila vyšší škola pro chlapce a vyšší škola pro dívky.

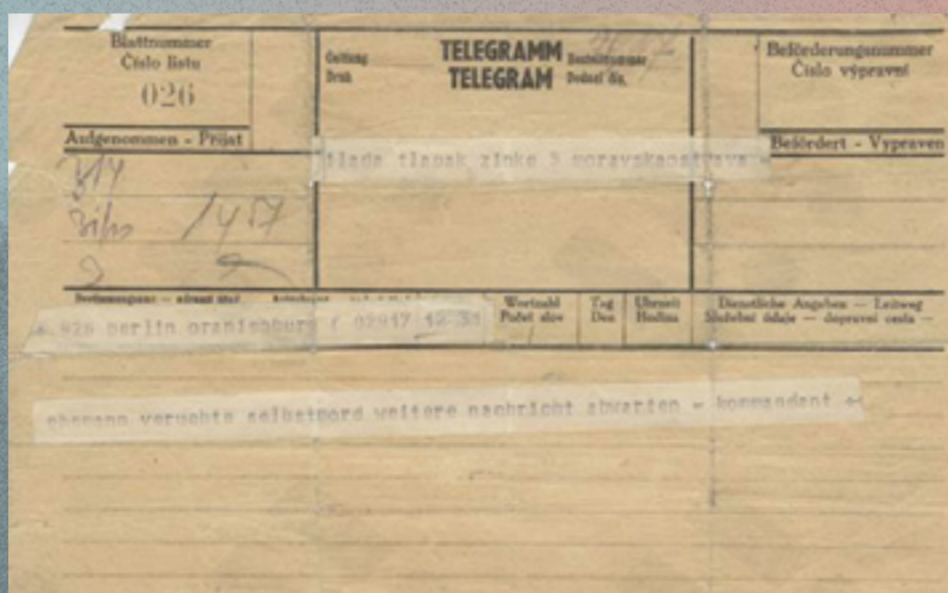
Postavení učitelů v době okupace nebylo jednoduché. Často aktivní členové Sokola nebo bývalí legionáři byli mezi prvními oběťmi zatýkání (mj. Rudolf Tlapák, Zdeněk Materna, František Král). Snažili se vychovat mládež podle demokratických ideálů, zároveň však zodpovídali za její loajalitu k říši, což vyvolávalo především u starších ročníků projevy nesouhlasu. V říjnu 1940 začalo na klasickém gymnáziu vyšetřovat gestapo udání, že se zde používají zakázané učebnice, profesori dělají posměšné narážky na vůdce a žáci zpívají posměšné písničky. Opakovaný nálezk říši nepřátelských letáků v páté třídě téhož gymnázia během roku 1943/1944 vedl k vyloučení celé třídy ze studia. Mnozí středoškoláci se aktivně podíleli rovněž na odbojové činnosti. Na samém sklonku války byli gestapem zavražděni členové skautské skupiny v čele s Vladimírem Čermákem, který musel po uzavření vysokých škol opustit studium na Masarykově univerzitě v Brně. Mezi popravenými skauty bylo několik studentů ostravské obchodní akademie a průmyslové školy ve Vítkovicích.

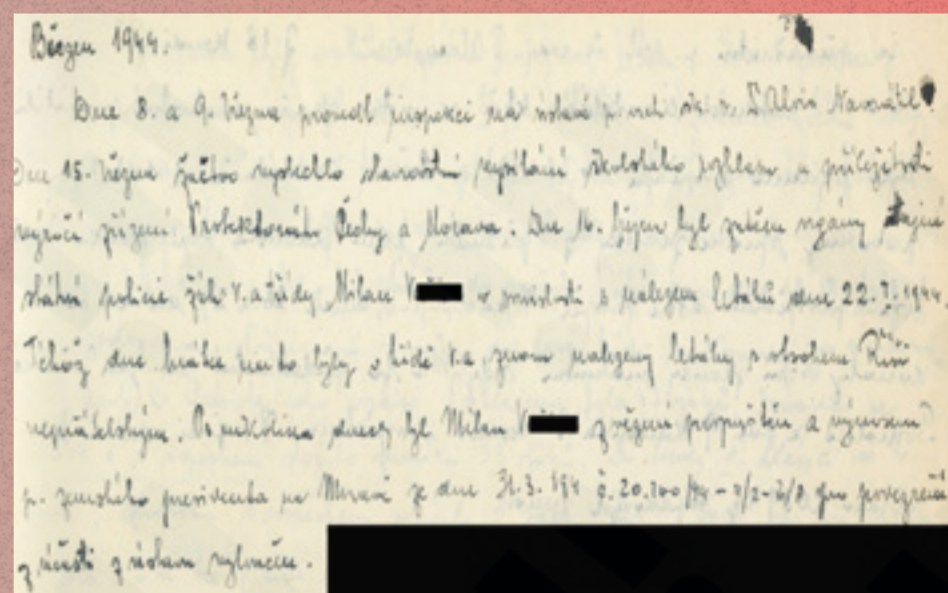
Již od školního roku 1939/1940 se nacisté snažili omezit české střední školství. Hlavním úkolem školství měla být především výchova k vhodnému povolání, které by umožnilo zapojení české mládeže do pracovního procesu pro blaho říše.

Mnohé školy na Ostravsku byly v souvislosti s vypuknutím války zabrány německým vojskem nebo uprchlíky a školní rok zde proto začal se zpožděním (Polední deník 5. 9. 1939).

Telegram oznamující manželce Rudolfa Tlapáka jeho sebevraždu v koncentračním táboře.

Povinné vzdávání úcty symbolům a představitelům říše vyvolávalo u studentů středních škol projevy nesouhlasu. Opakovaný nálezk letáků „s obsahem říši nepřátelským“ v V. A třídě klasického gymnázia v průběhu školního roku 1943/1944 vedl k zatčení a vyloučení několika studentů ze školy. V červnu pak zemský prezident zakázal návštěvu školy celé třídě.

Rudolf Tlapák (1884-1940), ředitel klasického gymnázia v Moravské Ostravě, předseda Čs. obce legionářské. Ihned po okupaci se zapojil do ilegální činnosti v Levé frontě 3. září 1939 byl zatčen gestapem přímo ve vyučování v rámci akce Albrecht I a vězněn v koncentračním táboře Oranienburg, kde 31. října 1940 zahynul.

Ruth Elias (1922-2008), dcera židovského živnostníka. Stejně jako ostatní studenti židovského původu musela krátce po okupaci opustit německé gymnázium v Moravské Ostravě, a to ještě před vydáním výnosu říšského ministra pro kulturu z 12. 7. 1939 o vyloučení židovských studentů z německých škol. Na českých školách tento zákaz vstoupil v platnost 7. 8. 1940.

Akvarel malíře a ředitele školy v Muglinově vězněném v koncentračním táboře Sachsenhausen Josefa Dobeše „Náš první mrtvý“ reagující na sebevraždu Rudolfa Tlapáka v koncentračním táboře (ve sbírkách Galerie výtvarného umění v Ostravě).

Žáci všech ostravských škol se museli podílet na sběru odpadků - sbíraly a třídily se kosti, papír, barevné kovy, textil, železo i guma.

VŠEDNÍ DEN VE ŠKOLE

První opatření nacistů ve školství směřovala k potlačení všeho, co by mohlo připomínat existenci československého státu. Jak se píše v kronice učitelského ústavu ve Slezské Ostravě: „Vše je skoro závadné. Ředitelství dalo odstranit na nařízení úřadů všechny upomínky, připomínající bývalou republiku československou. Všechny tyto předměty byly se stěn sňaty, odtrhány, zapečetěny. Všechny obrazy mužů, kteří se zasloužili o vznik bývalé Československé republiky, byly odstraněny, tedy i obrazy prvního prezidenta malé republiky československé...“ Součástí byla i revize učebnic, především dějepisných, zeměpisných a učebnic češtiny a knih ve školních knihovnách. Na české školy se vztahovala také jazyková nařízení, která dávala přednost němčině před češtinou. Státní svátky spojené se vznikem ČSR pochopitelně nahradil 15. březen, výročí vzniku protektorátu, a 20. duben, den Hitlerových narozenin. Součástí převýchovy mládeže byla rovněž povinná měsíční návštěva výchovných filmů.

K zásahům do školství patřily rovněž různé formy narušování výuky. V době vyučování sbírali studenti od léta 1940 „na podporu říše“ starý papír, textil, železo, odpady a kosti a v létě léčivé byliny. V říjnu a listopadu 1942 se studenti reformního reálného gymnázia starší 14 let účastnili budování protiletectvých krytů a studenti starší 17 let pracovali přibližně dva týdny vždy 8-10 hodin denně na koksově jámy František v Přívoze. Po ukončení školní docházky je čekalo nucené pracovní nasazení v protektorátu nebo v Německu. Po vyhlášení totální pracovní mobilizace byly celé třídy ještě před maturitami nasazovány do podniků nebo k budování protiletectvých krytů a zákopů. Od září 1944 se z těchto důvodů nevyučovalo v osmých třídách gymnázií. Studenti reálného gymnázia byli přikázáni k práci ve Vítkovických železárnách, kde pracovali vždy tři dny v týdnu.

Poslední válečný školní rok poznamenaly časté letecké poplachy. Výuka začala na nařízení vládního komisaře Beiera až 19. září a přesunula se dočasné na odpoledne, kdy hrozilo menší nebezpečí náletů na město. Od ledna 1945 se přestalo na většině škol vyučovat úplně a studenti docházeli pouze jednou týdně pro úlohy.

Okupace znamenala pro české školství velký krok zpět, ke stavu před rokem 1918. Zásahy do průběhu výuky a změnami v organizační struktuře škol byla značně snižována jejich kvalita.

Propaganda Kuratoria pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě. Kuratorium založené na popud ministra školství a lidové osvěty Emanuela Moravce zahájilo svou činnost v březnu 1943. Jeho hlavním ideovým cílem byla nejen převýchova mládeže ve věku od 10 do 18 let, ale také podpora tzv. protektorátní vlasteneckosti a spolupráce s Německou říší.

Propaganda Kuratoria pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě.

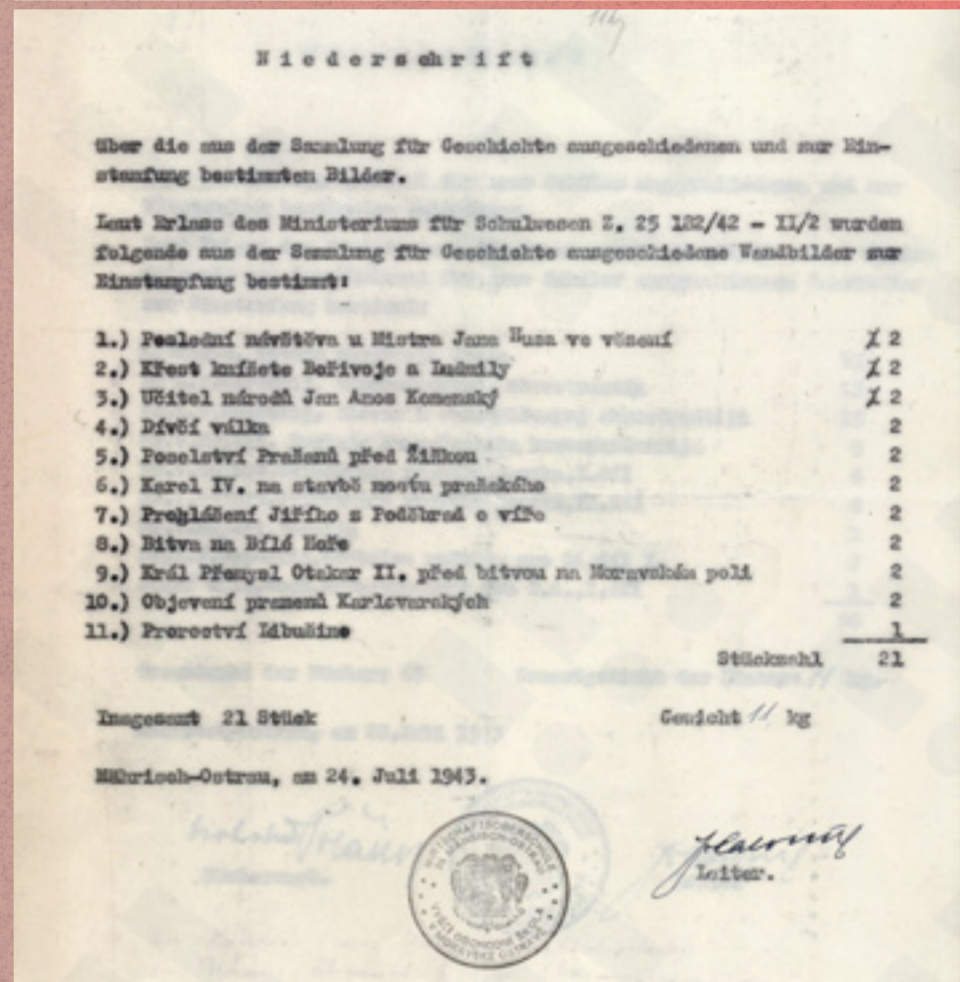
OBĚTEM Z LET 1939-1945

FISCH VIKTOR	FISCHER ZDENĚK
GLOMB LEOPOLD	HRBÁČ ZDENĚK
JEDLIČKA VLADIMÍR	KLEVAR OLDŘICH
KUBALA JIŘÍ	HOLUB FERDINAND
LÖRENZINI JOSEF	MAREK LUMÍR
MARENČÁK MIROSLAV	NOVÁK ZDENĚK
OLŠOVSKÝ OLDŘICH	POSKER KAREL
POSPÍŠIL VITĚZSLAV	PROKOP JIŘÍ
ROTTER MILÁN	SCHINDLER JAN
SCHINDLER JOSEF	SLÁDEK ČESTMÍR
VOJČÍK ADOLF	ZIDEK ZDENĚK
ZEBRÁK JAROSLAV	AMBROSCH ERICH
VESELÝ ZDENĚK	WAGNER JAN

ČEST JEJICH PAMÁTKĚ!

V r. 1942 bylo do Německa totálně nasazeno 53 studentů průmyslové školy ve Vítkovicích, z nichž za leteckého útoku na Berlín v noci ze dne 23. na 24. listopad 1943 zahynulo devět. Pamětní deska umístěná v budově školy připomíná i další studenty, kteří přišli o život v koncentračních táborech a na následky válečných útrap.

Übersicht über die bei der Schulung für Geschichte ausgeschiedenen und zur Einstufung bestimmten Bücher. (Zobřadění přehledu knih, které byly vyřazeny z učebnic a byly určeny k sestavení seznamu knih, které byly určeny k sestavení seznamu knih, které byly určeny k sestavení seznamu knih...)

Pro předání obětí mučeníkům... (Text describing the collection and donation of books and other items for the victims of war, mentioning the National Library and the Ministry of Education.)

Okamžitě po 15. březnu 1939 probíhala revize učebnic a knihoven, z nichž musely být vyřazeny „závadné“ knihy a mapy a později rovněž obrazy, které připomínaly existenci československého státu.

Na středních školách i gymnáziích se od počátku 50. let 20. století kladl velký důraz na komunistickou výchovu v duchu marxismu-leninismu. Napomáhat tomu měla i povinná účast studentů na oslavách významných výročí, jakými byl tzv. Vítězný únor (25. 2), 1. máj, osvobození Československa Rudou armádou (9. 5.), Slovenské národní povstání (29. 8.), Velká říjnová socialistická revoluce (7. 11.) a řada dalších. Na snímku studenti gymnázia Volgogradská v prvomájovém průvodu v roce 1986.

STŘEDNÍ ŠKOLSTVÍ V OSTRAVĚ MEZI LETY 1945-1989

V důsledku společenskopolitických změn po druhé světové válce a zejména po uchopení moci Komunistickou stranou Československa v roce 1948 prošlo střední školství v relativně krátké době čtyř desetiletí celou řadou výrazných změn. V roce 1947 se na území Ostravy nacházela 4 reálná gymnázia (2 v Moravské Ostravě, po jednom ve Slezské Ostravě a Přívoze) a jedno gymnázium klasické (dnešní Matiční gymnázium v Moravské Ostravě), na nichž žáci absolvovali osmileté studium. Na základě nového školského zákona v roce 1948 bylo však studium na nich nadále pouze jen čtyřleté. Již v roce 1953 ale další školský zákon gymnázia zcela zrušil a nahradil je jedenáctiletými středními školami (JSŠ), přičemž vlastní středoškolské studium bylo ještě o rok zkráceno na tříleté. Dokonce byly zřízeny i osmileté střední školy, tento název je však poněkud zavádějící, neboť ve skutečnosti poskytovaly výhradně základní, nikoli středoškolské vzdělání. Celá tato reforma se však naprosto neosvědčila a měla za následek pouze výrazný pokles vzdělanostní úrovně uchazečů o studium na školách vysokých. Problémy měl odstranit již třetí školský zákon (č. 186/1960 Sb.), který sice zrušil osmileté střední školy, ale vlastní středoškolské studium - nyní na tzv. středních všeobecně vzdělávacích školách - ponechával tříleté. Opětovné zvýšení úrovně studia přinesl až zákon o gymnáziích č. 168/1968 Sb., který znovu zaváděl název gymnázium a prodlužoval dobu studia na čtyři roky. Tento vývoj, provázený četnými změnami názvů, rušením i slučováním ústavů, vyústil před rokem 1989 v existenci 6 gymnázií na území města Ostravy - v Moravské Ostravě (nejstarší, původně Matiční gymnázium), Slezské Ostravě, Hrabůvce (založeno 1953), Zábřehu (založeno 1957) a v Porubě, kde vznikla postupně dvě gymnázia (v letech 1956 a 1972).

Co se týče škol průmyslových, v Ostravě největším ústavem tohoto typu byla po roce 1945 Státní průmyslová škola, později Střední průmyslová škola (SPŠ) strojní a elektrotechnická ve Vítkovicích. Vedle ní existovala již od dob Rakousko-Uherska Horní škola (později SPŠ Hornická) v Moravské Ostravě, v roce 1951 se od SPŠ ve Vítkovicích oddělila SPŠ stavební a o rok později byla zřízena SPŠ chemická, obě již v 80. letech 20. století se sídlem v Zábřehu.

V roce 1960 vznikla Střední ekonomická škola (SEŠ), jejímž předchůdcem byla obchodní akademie, později vyšší hospodářská škola v Moravské Ostravě. Školní budovy měla jak v Moravské Ostravě, tak v Porubě. Počátkem 50. let 20. století byla zřízena ve Vítkovicích vyšší zdravotní škola, přejmenovaná později na Střední zdravotnickou školu (SZŠ) v Ostravě-Vítkovicích. Na tradice zahradnického školství v Zábřehu navázala od roku 1960 Střední zemědělsko-technická, později Střední zemědělská škola v Zábřehu. Ve výčtu středních škol nelze pominout ani ostravskou konzervatoř, která vznikla v roce 1953 jako vyšší hudebně pedagogická škola a v roce 1959 byla transformována na Státní konzervatoř v Ostravě.

Na konci 80. let 20. století se na šesti gymnáziích a devíti dalších středních školách v Ostravě vzdělávalo více než 8000 studentů.

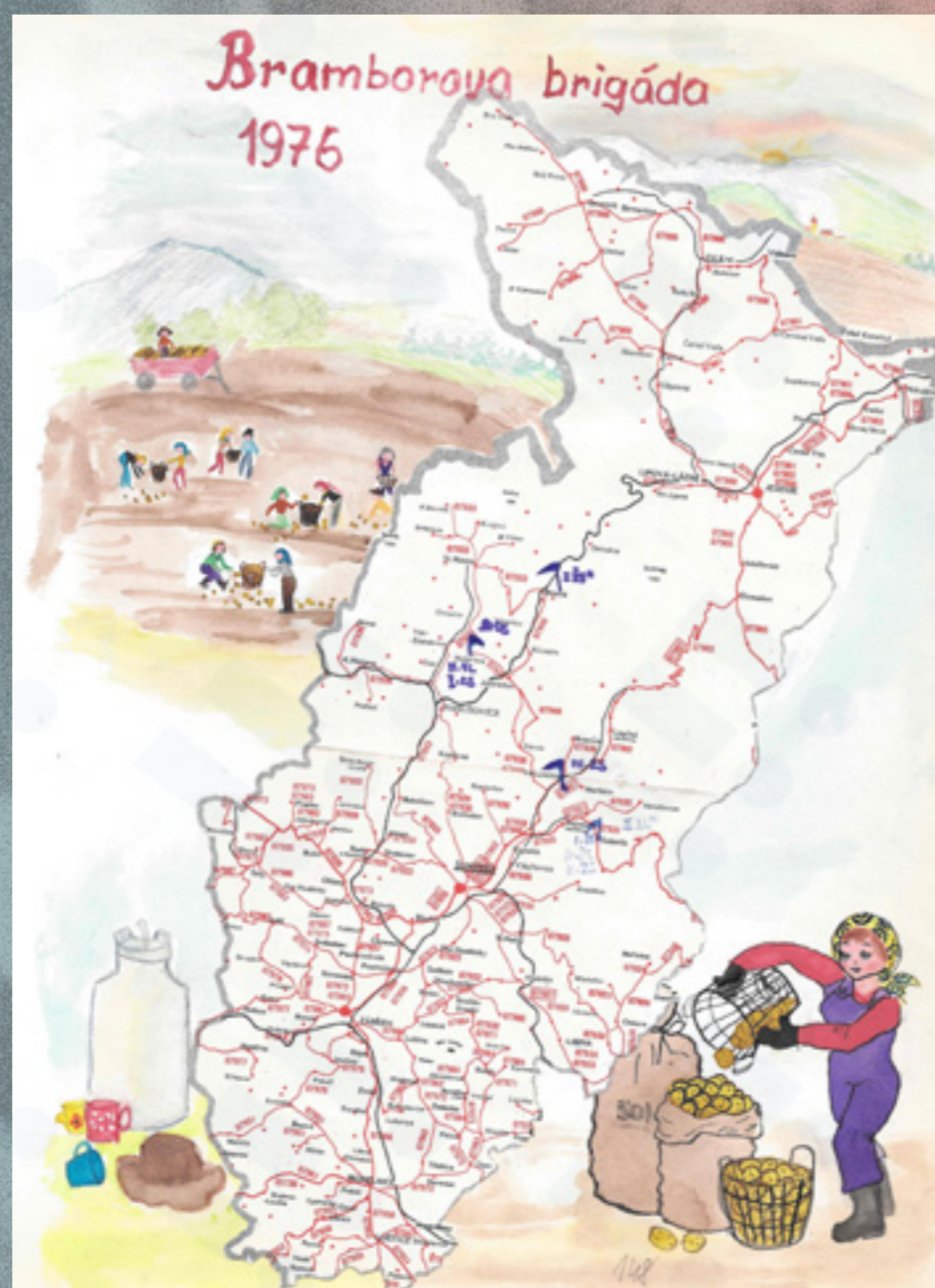
Stránka ze školního katalogu Jedenáctileté střední školy na Matiční ulici ukazuje, jak se proměnila v důsledku změn po roce 1948 skladba vyučovacích předmětů. Od roku 1950 byla povinná ruština, naopak zmizela výuka klasických jazyků, latiny a řečtiny (latina zůstala pouze jako nepovinný předmět). Přibyl předmět civilní obrana (později branná výchova), studenti museli také absolvovat povinnou výrobní praxi v ostravských podnicích (řída 10D, školní rok 1958/59).

V průběhu školního roku se studenti mohli zúčastnit celé řady vědomostních soutěží, které však měly především politicko-výchovný charakter, např. „Co víš o Únoru a budování socialismu u nás?“, „Po stopách ostravské operace“, „Co víš o Československé lidové armádě?“, asi nejznámější z nich však byla soutěž „O zemi, kde zítřka již znamená včera“, zaměřená na sovětské realie (na snímku soutěžní porota na gymnáziu Volgogradská, 1985).

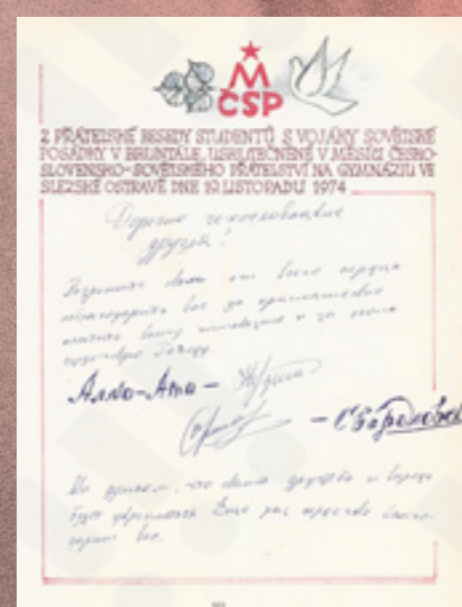
Nejen vysokoškolaři, ale také studenti ostravských středních škol citlivě reagovali na události, spojené s obsazením Československa vojsky Varšavské smlouvy v roce 1968. Např. studenti gymnázia na Šmeralově ulici (dnešní Matiční gymnázium) zorganizovali při příležitosti oslav státního svátku 28. října v centru města demonstraci a v lednu následujícího roku se několik z nich zúčastnilo pohřbu Jana Palacha v Praze (budova gymnázia na Šmeralově ulici v Moravské Ostravě, konec 60. let 20. stol.).

Součástí středoškolských pracovních aktivit byly také podzimní brigády bramborové; jezdilo se většinou na jeden až dva týdny na Bruntálsko a Šumpersko, kde studenti pomáhali se sběrem brambor na poli i s třídním sklízničem na bramborových kombajnech (kronika SZS v Ostravě).

Velmi oblíben bývá mezi studenty samostatně lyžařský výcvik. Školy za tímto účelem pořádaly každoročně zájezdy do Beskyd i Jeseníků, přičemž žákům z méně majetných rodin se nabízela i zápujčka základní lyžařské výstroje (studenti SVVŠ v Přívoze na lyžařském výcviku).

Pravidelné besedy studentů s příslušníky sovětské posádky v Bruntále byly součástí výchovy k tzv. proletářskému internacionalismu a měly za úkol posilovat přátelské vztahy se Sovětským svazem, notně posírané událostmi roku 1968 (kronika gymnázia Slezská Ostrava, 1974).

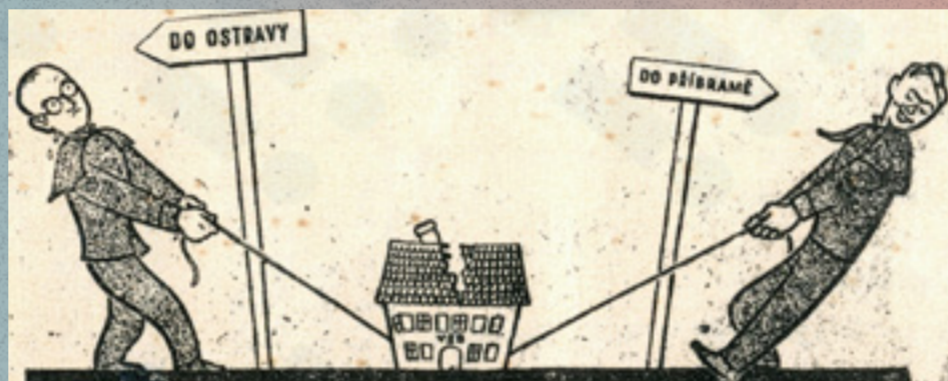

VŠB - PŘESUN Z PŘÍBRAMI A VÝVOJ DO ROKU 1989

Snahy o přemístění Vysoké školy báňské (dále VŠB) se sídlem v Příbrami se objevily již na počátku 20. století a znovu se staly aktuální po druhé světové válce. Ustanovená komise doporučila pro špatný technický stav budov a nedostatečné vybavení přeložení školy z Příbrami do Prahy. Avšak již na prvním zasedání profesorského sboru VŠB, které se uskutečnilo 26. května 1945, zazněly požadavky o přeložení školy do Moravské Ostravy. Zastánci tohoto návrhu argumentovali tím, že Ostrava poskytuje vhodné podmínky pro zajištění studia. K přesunu školy do Moravské Ostravy nahrávalo zázemí průmyslového města, uhelné doly a rovněž geografická poloha. Umístění báňské školy uprostřed Československé republiky dávalo totiž možnost ke studiu také studentům ze Slovenska, kteří vlastní báňskou školu neměli. Zřejmě však šlo hlavně o politické rozhodnutí, neboť jedním z bodů vládního programu byla snaha o decentralizaci vysokých škol i ostatních úřad a institucí z Prahy. Dekretem prezidenta republiky z 8. září 1945 bylo definitivně rozhodnuto o přeložení Vysoké školy báňské do Ostravy. Řádný zápis studentů, z počátku pouze do prvních a druhých ročníků, proběhl 18.-20. října 1945 v zasedací síni Nové radnice.

Politické události února 1948 se v životě školy odrazily negativním způsobem. Zásahem akčního výboru Národní fronty muselo odejít několik pedagogů. Došlo k vyloučení řady studentů, přičemž zákaz studia na všech vysokých školách v republice jim znemožnil získat vysokoškolské vzdělání. Na počátku padesátých let 20. století se doporučovalo přijímat přednostně absolventy státních dělnických kurzů pro přípravu pracujících. Novou formou vysokoškolského studia byly dvouleté inženýrské kurzy, které ovšem v takto zkrácené formě nemohly plnohodnotně nahradit vysokoškolské studium.

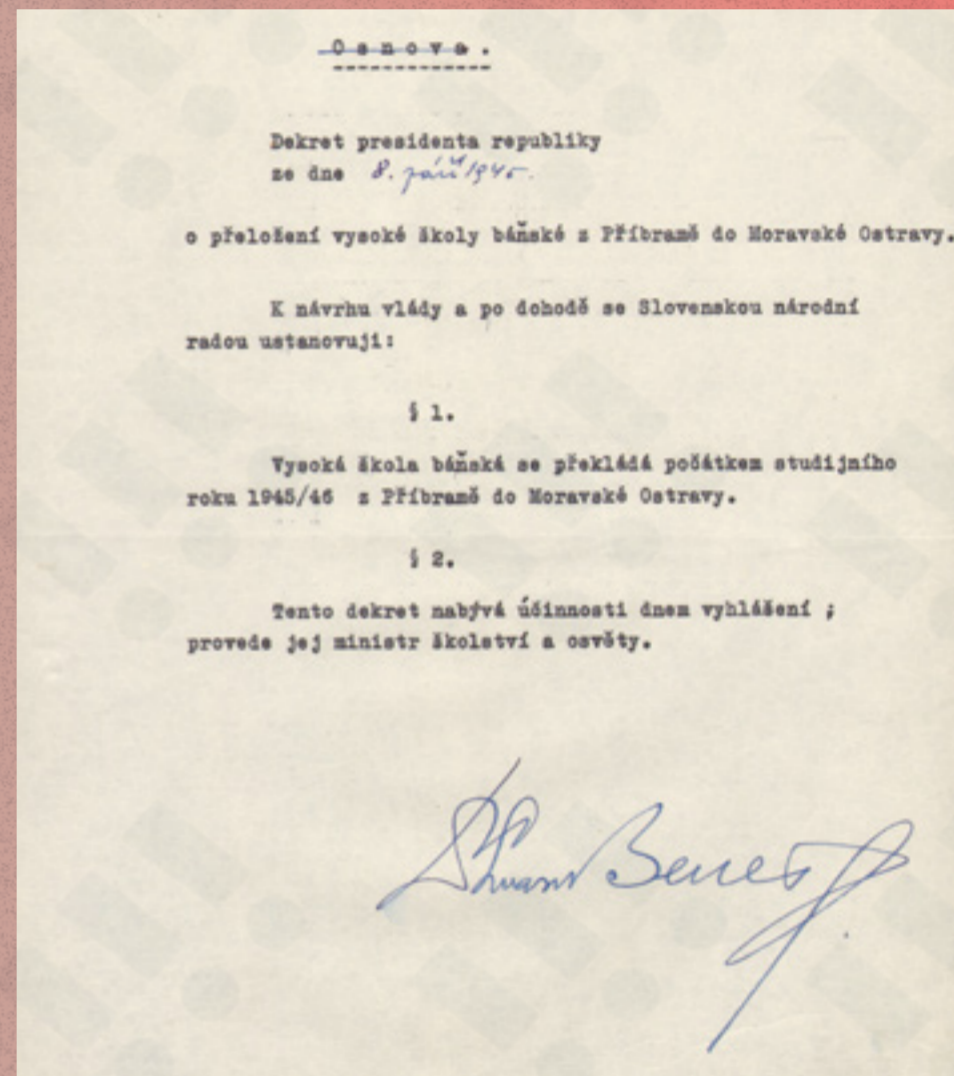
Politické uvolnění v šedesátých letech přineslo rozšíření počtu pracovníků VŠB vysílaných do zahraničí. V roce 1964 byla zahájena výstavba nového areálu VŠB v Ostravě-Porubě, ve své době nejmodernějšího v republice. Jednalo se o realizaci stavby dvou budov vysokoškolských kolejí a poslucháren, které se staly základem nového areálu školy. V následujících letech zde vyrostly objekty vědecko-výzkumných pracovišť, přednáškových sálů a laboratoří. První studenti se přestěhovali do nových vysokoškolských kolejí v září 1967. Areál se v dalších letech rozšiřoval o učebny, laboratoře, zázemí pro vyučující, sportoviště a další volnočasové aktivity.

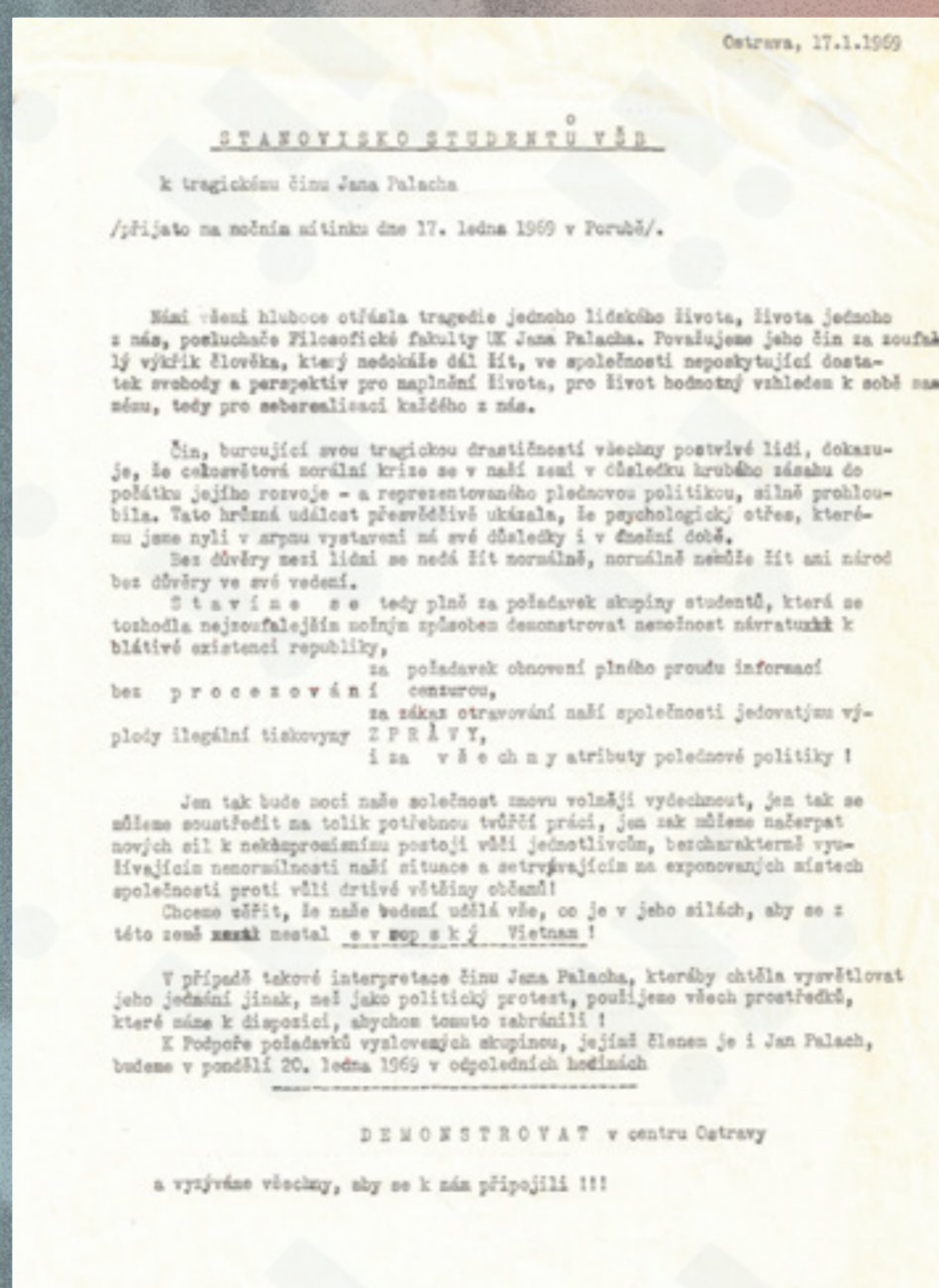
Karikatura znázorňující boj o budoucí umístění VŠB (Archiv VŠB - TUO).

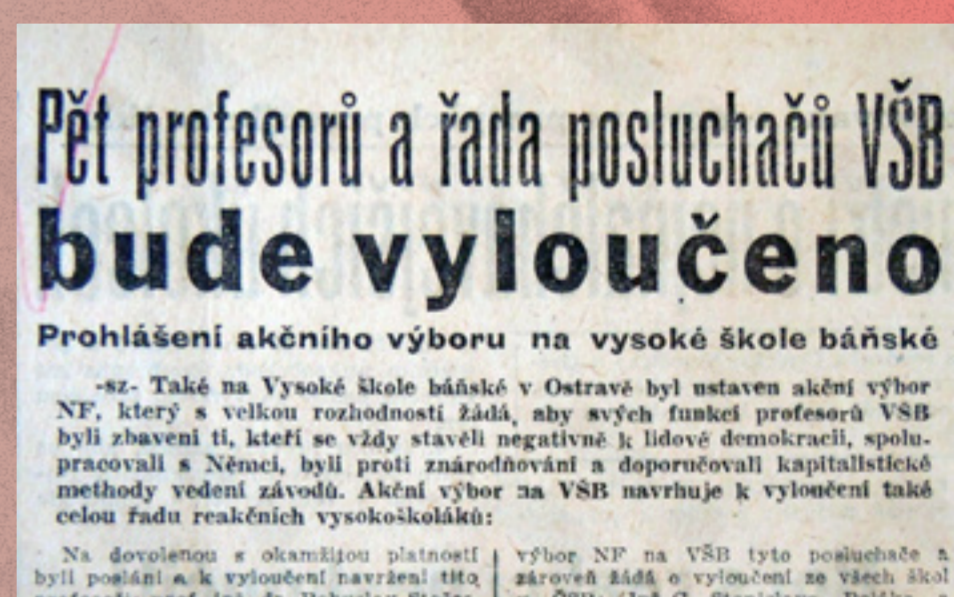
Kreslený obrázek přibližující atmosféru stěhování VŠB do Moravské Ostravy (Archiv VŠB - TUO).

Dekret prezidenta republiky Dr. Edvarda Beneše o přeložení VŠB z Příbrami do Moravské Ostravy ze dne 8. září 1945.

Stanovisko studentů VŠB k upálení studenta Jana Palacha, přijaté dne 17. ledna 1969, vyzývající k účasti na pietní demonstraci v centru Ostravy.

Akční výbor Národní fronty na VŠB rozhodl o vyloučení pěti profesorů - Bohuslava Stočese, Bořivoje Černíka, Petra Synka, Josefa Hummla a Vojtěcha Poláčka, a rady posluchačů z univerzity, o čemž informoval deník Nová svoboda dne 28. února 1949.

Během funkčního období rektora Bohuslava Růžičky byla v roce 1964 zahájena výstavba areálu VŠB v Ostravě-Porubě. Pohled na nové objekty školy v roce 1974.

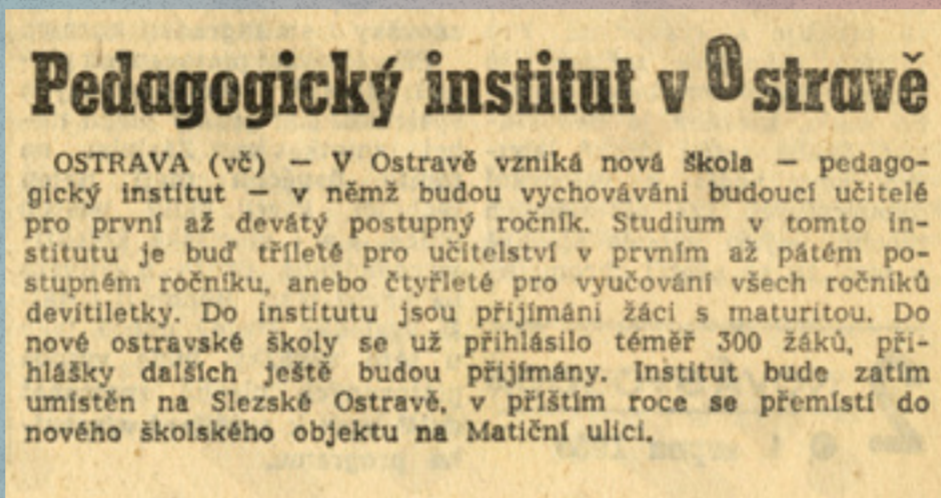
Vysokoškolský pěvecký sbor Pedagogické fakulty. Vznikl v rámci katedry hudební výchovy Pedagogické fakulty v Ostravě v roce 1966 jako smíšený pěvecký sbor, uměleckým vedoucím byl od jeho založení hudební pedagog prof. Lumír Pivovarský (1931–2014), který jej vedl 42 let. Sbor reprezentoval úspěšně školu na svých vystoupeních doma i v zahraničí, v současné době nese název Vysokoškolský pěvecký sbor Ostravské univerzity.

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Po skončení druhé světové války byla v Ostravě pro vzdělávání učitelů zřízena pobočka Vysoké školy pedagogické, která od roku 1946 spadala pod Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně. V Ostravě byly od roku 1945 také zřízeny samostatné zkušební komise pro učitelství na národních a středních školách, absolventi těchto zkoušek byli oprávněni vyučovat na školách prvního a druhého stupně. Školský zákon z roku 1953 zřizoval Vyšší pedagogické školy pro přípravu učitelů 2. stupně a škola tohoto typu vznikla také v Opavě. Jednalo se o první vysokou školu v Ostravském kraji nabízející dvouleté denní (prezenční) a tříleté dálkové studium pro učitele. Podle vládního nařízení z července 1959 byly v krajských městech zřizovány pedagogické instituty pro studium učitelství na základních školách. Na Pedagogický institut v Ostravě přešla část pedagogů a dalších zaměstnanců ze zrušené opavské Vyšší pedagogické školy. Institut byl spravován Krajským národním výborem a od počátku svého působení se potýkal s problémy při zajišťování vhodných prostor pro výuku. V průběhu 60. let tak byli nuceni studenti přírodních věd dojíždět do Opavy, kde byly k dispozici laboratoře biologie, fyziky a chemie po zrušení Vyšší pedagogické školy. Neujasněná koncepce pedagogických institutů a jejich neustálá reorganizace vedla nakonec k jejich zrušení.

Ostravský institut se v roce 1964 přeměnil na samostatnou Pedagogickou fakultu podřízenou přímo ministerstvu školství. Fakulta se skládala po svém vzniku z 15 samostatných kateder různých oborů. Mezi studijními roky 1964–1965 a 1969–1970 vzrostl počet profesorů z 1 na 4, docentů ze 7 na 14, u odborných asistentů s hodností CSc. z 2 na 25 vyučujících. Od roku 1960 začala fakulta vydávat Sborník prací Pedagogického institutu (později Pedagogické fakulty) v Ostravě. Zařadila se tím k pedagogickým fakultám z tradičních univerzitních center (Prahy, Brna a Olomouce). Sborník se postupně rozrostl na 4 samostatné tematické řady (přírodní vědy a matematika, pedagogika a psychologie, dějepis a zeměpis, jazyk s literaturou a uměním). Rozvíjela se spolupráce s ostatními vysokými školami doma i v zahraničí, na fakultě vzniklo také studentské divadlo nebo pěvecký soubor. Zlom v úspěšném rozvoji školy nastal po 21. srpnu 1968. S nástupem normalizace musela řada pedagogů školu zcela opustit, dalším bylo zakázáno publikovat a zvyšovat si vědeckou kvalifikaci.

Počtem studentů patřila Pedagogická fakulta v Ostravě k největším pedagogickým fakultám u nás, v akademickém roce 1972–1973 na ní studovalo přes 1900 studentů. Ve složení studentů převažovaly ze 75% ženy. Teprve po 17. listopadu 1989 přichází ze strany studentů požadavky na odchod vyučujících spojených s obdobím normalizace a změny ve studijních plánech. Část pedagogů, kteří museli školu nuceně opustit, se vrátila a navázala na své přerušené působení na fakultě. Pedagogická fakulta v Ostravě začala směřovat ke vzniku Ostravské univerzity, stala se jejím základním kamenem a historicky nejstarší fakultou.

Článek o zřízení pedagogického institutu v Ostravě.

Katedra biologie. Dlouholetým vedoucím katedry biologie byl botanik a rostlinný fyziolog prof. RNDr. Miloslav Kincel, CSc. (1923–2005, sedící vzadu uprostřed), v letech 1970–1971 úřadující děkan fakulty. V tomto období probíhaly na škole tzv. stranické prověrky, na jejichž základě musela řada vyučujících školu úplně opustit. V provádění „konsolidace“ úředně nepostupoval dostatečně rychle, proto jej ve funkci děkana nahradil komunistickou stranou dosazený Gustav Richter, který ji důsledně dokončil.

Prof. RSDr. Gustav Richter, CSc. (1921–2006), původně záměčník a elektrosvářeč, absolvent Vysoké školy UV KSC v Praze, ředitel Ústavu marxismu-leninismu na VŠB, od roku 1971 děkan Pedagogické fakulty. Po jeho nástupu proběhla vlna vynucených odchodů pedagogů. Jedno z normalizačních hesel za jeho působení znělo: „Komunistická výchova - prvotní úkol obsahové přestavby studia na vysoké škole.“ Funkci děkana zastával do poloviny 80. let.

Prof. PhDr. Alois Sivek (1920–1971), literární historik, v roce 1953 se podílel na založení Vyšší pedagogické školy v Opavě, od roku 1961 vedl katedru bohemistiky na Pedagogickém institutu v Ostravě, od roku 1964 byl děkanem fakulty. V roce 1970 odmítl propouštět pedagogy vyloučené z KSC, sám byl ze strany vyloučen a z funkce děkana odstoupil. V důsledku vážného onemocnění nedlouho poté zemřel ve věku 51 let.

Budova Pedagogické fakulty na Českobratrské ulici. Od svého vzniku se škola potýkala s nedostatkem prostor pro výuku, nejprve jí byla přidělena budova bývalého německého reálného gymnázia na Českobratrské (Revoluční) ulici, později získala budovu tzv. bílé školy na ulici 30. dubna, ke které vznikla přístavba na ulici Bráfové. Po přesunutí Vysoké školy báňské do areálu v Ostravě-Porubě získala postupně další objekty, např. budovy na Dvořákové ulici (dnes rektorát Ostravské univerzity) a na Reální ulici, kde byla také menza.

Protestující studenti před budovou Pedagogické fakulty po smrti Jana Palacha, 22. 1. 1969. Také na studenty zapojené do protestních akcí dopadly důsledky normalizace. Jak prohlásil tajemník městského výboru KSČ v Ostravě Josef Kolek: „Nepustíme do našich škol ty, kteří nejsou zárukou, že budou za státní peníze vyučovat státní politice.“ Bylo navrhováno, aby studentům nebylo umožněno vykonat státní závěrečnou zkoušku, nebo jim po jejím složení nebyl vydán diplom.

Index z Pedagogického institutu v Ostravě z počátku 60. let. Absolování cvičení a zkoušek v průběhu studia se zaznamenávalo u každého studenta do vysokoškolského indexu. Délka studia se v důsledku reformy a změnách se osnov měnila, pro 1. stupeň základních škol bylo studium původně tříleté, pro 2. stupeň čtyřleté. Od roku 1967 bylo denní studium učitelství na pedagogických fakultách sjednoceno na čtyřleté.

12. března 1968 proběhla v Porubě studentská demonstrace. Oficiálně mělo jít o protest proti válce ve Vietnamu, ale její účastníci, kteří dorazili rovněž ze Slovenska, vyjádřili také podporu polským kolegům, požadujícím omezení cenzury a liberalizaci na protestech označovaných jako „Polský březen“. Další hesla oslavovala „svobodné Československo“, Alexandra Dubčeka, Eduarda Goldstückeru nebo ekonoma Otu Šika. Vznášeny byly rovněž požadavky na odstoupení konzervativních představitelů KSČ a státu (AMO, Sbirka fotografií studentů).

VYSOKÉ ŠKOLY V 60. LETECH 20. STOLETÍ A NA POČÁTKU NORMALIZACE

Druhá polovina 60. let 20. století se v Československu nesla ve znamení uvolnění v politickém a veřejném životě. Do nejradikálnějšího reformního proudu patřili pedagogové a studenti vysokých škol. Výjimkou nebyla ani Ostrava. Vysoká škola báňská a Pedagogická fakulta v Ostravě se rychle zařadily mezi hlavní aktéry obrodného procesu. V této době také ožily návrhy na spojení obou vysokých škol do jedné univerzity (tento záměr byl opuštěn po 21. srpnu 1968). V období Pražského jara se prosadily rovněž nové studijní obory. V akademickém roce 1967/1968 například vznikla na VŠB katedra systémového inženýrství a primát v rámci celého Československa měl na stejné škole ustavený obor technika požární ochrany a bezpečnosti průmyslu (katedra byla založena v roce 1968). Rozšířily se mezinárodní kontakty a stáže mj. v SRN.

Centrem demokratizačního hnutí v Ostravě však byla Pedagogická fakulta. Aktiv komunistů školy vyzval dopisem konzervativního vedoucího tajemníka městského výboru KSČ Aloise Krále k odstoupení. A. Král s dalšími představiteli protireformního křídla strany opustili funkce, nebo byli odvoláni. Z iniciativy vysokoškolských pracovníků byli do krajského výboru KSČ zvoleni přívrženci obrodného procesu, mj. Jarmila Němcová z VŠB a Jaroslav Krejčí z pedagogické fakulty. Studentské hnutí ožilo v květnu 1968 založením Svazu vysokoškolského studentstva. Populární především mezi studenty byla, podobně jako v jiných městech, divadla malých forem. V Ostravě to bylo Divadélko pod okapem, posléze Divadlo Okap, jehož předními protagonisty byli absolventi Pedagogického institutu v Ostravě (předchůdce pedagogické fakulty) Luděk Nekuda a Pavel Veselý. Na něj v roce 1969 navázalo Divadélko Waterloo. Někteří jeho členové byli na počátku normalizace odsouzeni k nepodmíněným trestům. Bylo jim kladeno za vinu, že „hrubým způsobem uráželi sprátenou socialistickou zemi“.

Vstup vojsk Varšavské smlouvy do Československa 21. 8. 1968 vyvolal vlnu nenásilného odporu. Nesouhlas s okupací vyjádřila řada vysokoškolských pedagogů otevřeným dopisem zasláným sovětskému velvyslanectví v Praze. Studenti byli jedni z prvních demonstrantů před sídlem KV KSČ, budovou krajské správy SNB a Novou radnicí. Několik pedagogů se podílelo na vydávání protiokupačních novin Hlas Ostravy. Protesty však s postupující „konsolidací“ slábly. Až smrt Jana Palacha vyburcovala část veřejnosti a především studenty k veřejným vystoupením. 20. ledna 1969 se shromáždili na náměstí Lidových milic (dnešní Masarykovo náměstí) a vyslechli stanovisko ostravského Svazu vysokoškolských studentů k Palachově upálení a k tehdejší politické situaci. Ještě několik měsíců se nepodařilo protestní hnutí zcela pacifikovat. Veřejné projevy odporu zcela ustaly s nastupující normalizací na přelomu let 1969 a 1970. Následovaly čistky mezi studenty a především mezi pedagogy.

Z funkce děkana Pedagogické fakulty odstoupil populární Alois Sivek a celá řada pedagogů byla donucena opustit svá místa na fakultě. Samá škola byla označena za jedno z center „pravcového revizionizmu“ a „kontrarevoluce“ na Ostravsku. Rovněž z VŠB muselo odejít skoro 100 pracovníků a rektor B. Růžička na podzim 1969 rezignoval. Z obou vysokých škol byla také vyloučena část studentů, kteří se neaktivněji zapojili do demokratizačního procesu.

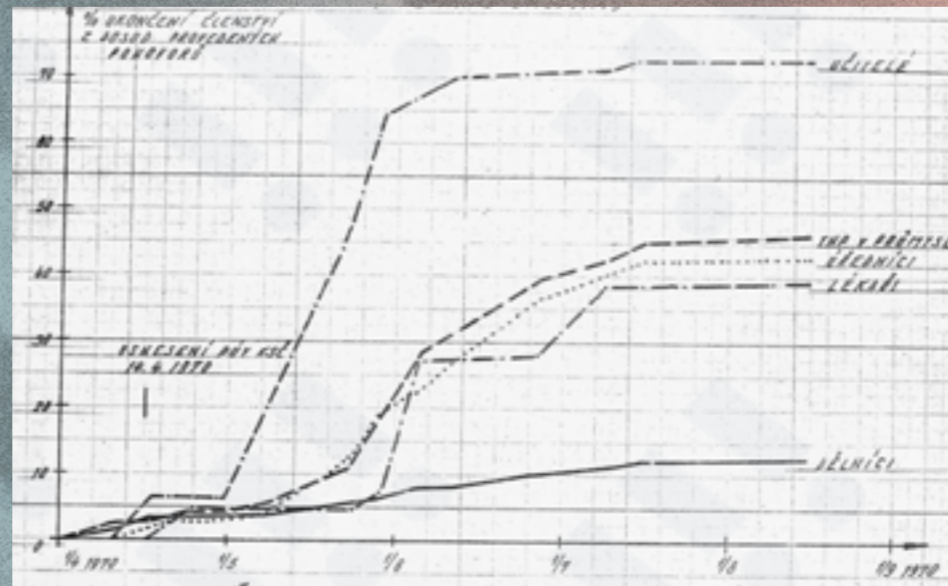
7. září 1967 byly otevřeny budovy vysokoškolských kolejí v Porubě na Studentské ulici. V dalších letech se areál rozšiřoval o učebny, laboratoré, zázemí pro vyučující i studenty, sportoviště a další volnočasové aktivity (AMO, Sbirka fotografií).

Polovina 60. let 20. st. byla ve znamení rozvoje nových technologií. Na VŠB byly instalovány první počítače. Na fotografii počítač AP3M z Tesly Pardubice instalovaný v roce 1966 na Katedře automatizace v hutnictví (AMO, Sbirka fotografií).

20. ledna 1969 se na náměstí Lidových milic (dnešním Masarykovým náměstím) shromáždili ostravští vysokoškoláci, aby uctili památku tragicky zemřelého Jana Palacha. Početný průvod se pak v čele s rektorem VŠB Bohuslavem Růžičkou vydal směrem k Smetanovu náměstí. Shromáždění se konalo za asistence složek Sboru národní bezpečnosti, ale k žádným závažným incidentům nedošlo (AMO, Sbirka fotografií).

Graf znázorňující procentuální zastoupení vybraných skupin zaměstnanců v Ostravě v období leden až září 1970, jimž bylo ukončeno členství v KSČ po pohovorech souvisejících s výměnou stranických legitimací. Patrný je především enormní podíl vyloučených učitelů a také nárůst zrušení členství v městské organizaci KSČ po usnesení pléna UV KSČ z dubna 1970, na kterém byla vyjádřena nespokojenost s dosavadním průběhem prověrek (fond AMO, KSČ – městský výbor Ostrava).

Umění je ve své podstatě hodnotově. Směřuje k hodnotám, které se ideálně mají stát nadčasovými. Je to naprostá a zákonitá přirozenost umění. A přece dvacáté století zrodilo související, byl v některých fázích méně zprostředkovaný, směřující právě opačně: proti estetické hodnotě, proti trvalosti a nadčasovému zbláznění. Froude, jehož heslem bylo: antiestetično, antiúsmění. První světová válka ukázala v ostrých rysech, v jak po-

UMĚNÍ JE MRTVO

PETER HOLÝ

AŽ ŽIJE UMĚNÍ

rodinné a obrodné jednotě jsou humanistické bojující lidstvo, držené na otáčlivých konvenčních lo-
sůvých estetice, a celou měřítkovou maliněří
tahu, výroby, vůky a pruderie. A tak vlněná do
ještě míry vědně šibolnost poněv v curykém
ústraní prvky produktů, který futuristický básník
Marinetti charakterizoval jako

ključtýř pro Venuši z Milo.

Tento přirozený terapeutický prostředek poskytl chorému lidstvu příslušníci hnutí DADA.

MILAN KNÍŽAK: HAPPENING

Článek Petra Holého v časopise Červený květ č. 3 z roku 1966. V tomto kulturně-spoločenském měsíčníku publikovali hojně rovněž pedagogové ostravských vysokých škol, především pedagogické fakulty, např. zmíněný historik umění Petr Holý, filozof Jaroslav Krejčí, literární historik Alois Sivek nebo muzikolog Miroslav Malura. Vydávání Červeného květu bylo zastaveno na začátku tzv. normalizace v září 1969.

MAJÁLES V PUBERTĚ

RÍKA SE, že když je někdo v pubertě, má divné nápady i chování. A prý se mají přimhouřit oči a leccos přehlédnout. Prosim, buďte se o to snažit.

LETOŠNÍ majáles v Ostravě byl připravován se značnou reklamou. Podánilo se proto v sobotu 15. května naplnit náměstí u Nové radnice mnoha tisíci lidmi. Všichni čekali, co to bude. Čekali...

ČEKALI zřejmě i pořadatelé, protože pár z nich si povzděcho při pohledu na přeplněné náměstí: „To nám uteklo peněz...“

Škoda, myslím si, že studentské mládeži při letošním majálesu uteklo mnohým více.

OD KONFERENCIÉRKY na pódiu pod radnicí věži jsem se mezi 18. a 20. hodinou dověděl hlavně, kdy se kdo stralilo dítě nebo maminka, a pak také, že máme zachovávat klid, aby ona mohla hovořit. Divně, nábědat bavici se lidé ke klidu. To byla také hlavní náplň pořadu.

OD KONFERENCIÉRA volby Miss Majáles jsem se zase dověděl mnoho trapnosti a lascivnosti při dotazech uchazečkám o titul. Původně prý ve scénáři byly předepsány „vtipné otázky“.

OD LIDÍ na náměstí, kteří se přispěchali podívat, jak se umladias bude bavit, jsem se mnoho dověděl. Většinou se nudili. Mhouřím tedy obě oči a přeji majálesu, aby v šedesátém letém byl veselší.

(ca)

V 60. letech byla obnovena tradice studentských majálesů, přerušena po nástupu komunistické strany k moci v roce 1948. Jak je patrné z reportáže, majáles v květnu 1965 se příliš nevydařil (Nová svoboda 18. 5. 1965).

Historik Milan Myška. V době Pražského jara byl proděkanem Pedagogické fakulty v Ostravě. V roce 1972 byl z politických důvodů z fakulty propuštěn. Po roce 1989 se na vysokou školu vrátil a stal se vedoucím Katedry historie na Filozofické fakultě nově ustavené Ostravské univerzity (fotografie darovaná Archivu města Ostravy rodinou M. Myšky).

Zdeněk Bůžek. V letech 1965–1970 působil ve funkci proděkana Hutnické fakulty VŠB. Vzhledem k angažmá v obrodném procesu bylo zastaveno jeho profesorské řízení a v roce 1970 musel vysokou školu opustit (fotografie poskytnuta Archivem VŠB – TUO).

Studenti a herci se zapojili do agitace před branami průmyslových podniků. Snažili se pro změny politického systému získat i dělníky.

LISTOPAD 1989 PERSPEKTIVOU STUDENTŮ VYSOKÝCH A STŘEDNÍCH ŠKOL

Na počátku roku 1989 by nikdo nesázel na to, že jeho konec bude ve znamení velkého společenského převratu, který do historie vstoupil ve známost jako Sametová revoluce. Na obou ostravských vysokých školách – Vysoké škole báňské (VŠB) a Pedagogické fakultě (PF) stále probíhala výuka v normalizačním duchu a tempu. Rodiče dětí ukončujících základní školu, kteří chtěli, aby se jejich potomci dále vzdělávali na středních školách, se i nadále obávali kádrových posudků na své osoby, které mohly negativně ovlivnit šance dětí na přijetí.

Nicméně ani metody policejního státu nezaobránily utváření skupin nezávislých studentů, kteří se neztotožňovali s oficiální komunistickou doktrínou. Na PF se tato aktivita týkala zejména studentů výtvarné výchovy a českého jazyka. Zároveň však byly obě vysoké školy zamořeny agenty StB v řadách vyučujících i posluchačů. StB dokonce disponovala důstojníky, kterým byla vytvořena falešná studentská identita a tito leckdy iniciovali jako provokatéři opoziční hnutí v řadách studujících. Také díky vědomí, že společnost je prolezá estébáckými agenty získávaly opoziční iniciativy jen málo přívrženců. Nelze však opomenout ani netečnost studentů z prostředí tzv. šedé zóny.

Snahu připomenout si srpnovou invazi v létě 1989 či 71. výročí vzniku Československa v říjnu téhož roku ještě bezpečnostní složky zardousily v podstatě v zárodku, avšak brutální zásah policejních složek 17. listopadu 1989 proti studentské manifestaci k připomenutí smrti nacisty usmrčeného studenta Jana Opletala vyprovokoval nečekané vzednutí odporu, které vedlo k odstranění 40letého komunistického panství v Československu. Informace o masakru v Praze se do Ostravy dostaly záhy přes zahraniční vysílání Svobodné Evropy, Hlasu Ameriky a zpravodajství polské televize. Následující sobotní ráno se na náměstí Lidových milic (Masarykovo náměstí) formovaly hloučky studentů ostravské konzervatoře, kterým asistovaly hlídky Veřejné bezpečnosti, aniž by došlo ke konfliktu. V neděli 19. listopadu přečetli herci Divadla Jiřího Myrona rezoluci a požadavky pražských studentů a herců vztahující se k zásahu na Národní třídě.

V pondělí 20. listopadu se sešli na PF i VŠB studenti, aby jednali o situaci v Praze a rozhodli se aktivně své kolegy podpořit a vstoupit do stávky. Následující den se v areálu VŠB před pavilonem C sešlo na 2000 studentů, před děkanátem PF asi 200. Do večera vznikly na obou vysokých školách stávkové výbory. Vedení PF reagovalo tak, že děkan Kotas vyhlásil studijní volno, které většina studentů využila a odjela domů. Na fakultě zůstalo asi 100 studentů, kteří se však s plnou vervou pustili do organizování stávky a agitace za podporu svých požadavků směřujících k demokratizaci poměrů. Také na VŠB se stávkový výbor společně se studenty zapojil do výroby plakátů a letáků s požadavky, které se distribuovaly ve městě i v podnicích. Studenti se snažili proniknout přímo do závodů a hovořit s dělníky, aby je podpořili. Ve vstupu jim však většinou bránili příslušníci závodní stráže případně Lidových milic. Postupně se k stávkujícím studentům začali přidávat i někteří vyučující na VŠB i PF. Jako hlavní úkol si ve spolupráci se stávkovými výbory z Prahy studenti vytýčili získat co nejvíce lidí pro generální stávku vyhlášenou na 27. listopad.

Živý řetěz studentů VŠB v areálu školy v Ostravě-Porubě.

VŠB disponovala relativně moderním zařízením pro přenos veřejných projevů, které bylo hned v prvních dnech Sametové revoluce dáno k dispozici studentskému stávkovému výboru.

Živý řetěz občanů uspořádala i Pedagogická fakulta. Sešli se lidé všech věkových i sociálních kategorií, aby podpořili konání generální stávky 27. listopadu 1989.

Ještě před koncem roku se konaly tajné volby akademických funkcionářů VŠB. Novým rektorem byl zvolen tehdejší docent Tomáš Čermák.

Každodenní manifestace na tehdejší náměstí Lidových milic.

Každý den probíhaly v posluchárních diskuse. Studenti naslouchali, pokládali otázky a komentovali vystoupení zástupců stávkových výborů jiných vysokých škol, umělců, disidentů i vlastních představitelů.

Plakáty s hesly burčujícími veřejnost a pozvánky na manifestace vznikaly doslova na kolene.

K asi nejosobitějším studentským ceremoniím patří přijímání studentů Hornicko-geologické fakulty do hornického cechu. Tzv. Skok přes kůži má už bezmála 130letou tradici, která byla v době komunistického režimu dočasně přerušena. Od 90. let se tento rituál pravidelně koná v areálu bývalé šachty na Landeku. V posledních letech bylo dokonce zahájeno úsilí o zápis této tradice na seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO.

VYSOKÉ ŠKOLSTVÍ PO ROCE 1989

Politické a společenské změny vyvolané listopadovými událostmi roku 1989 se záhy výrazně promítly také do vývoje vysokého školství v Ostravě. Dosavadní Vysoká škola báňská (VŠB) musela v důsledku rychlé strukturální proměny celé společnosti a ekonomiky projít rozsáhlou transformací vzdělávacího systému. Dosavadní členění fakult podle uzavřeného báňského cyklu, odpovídající dřívějším potřebám těžkého průmyslu, přestalo v 90. letech dostačovat novým požadavkům. Ve studiu na VŠB se proto začaly více propojovat přírodovědné disciplíny s technickými a ekonomickými obory, čemuž odpovídaly i změny stávajících fakult (přeměna hutnické fakulty ve fakultu metalurgie a materiálového inženýrství) a zaměření nově zakládaných fakult (elektrotechnická, stavební, bezpečnostního inženýrství). Proces transformace VŠB na univerzitu polytechnického charakteru byl dovršen v roce 1995, kdy také došlo ke změně názvu školy na VŠB – Technická univerzita Ostrava. Ta je v současnosti napojena na celou řadu projektů ve spolupráci s domácími i zahraničními univerzitami, výzkumnými organizacemi, malými a středními podniky i průmyslovými partnery.

Ve stejné době vyvstala na pomezí Moravy a Slezska naléhavá potřeba humanizace regionu, zvýšení celkové vzdělanosti a kulturní úrovně obyvatelstva. Skupina ostravských vysokoškolských pedagogů sdružených kolem prof. Jaroslava Hubáčka, nově zvoleného děkana Pedagogické fakulty, se hned po pádu komunistického režimu pustila do příprav na zřízení vysokoškolské instituce humanitního, univerzitního zaměření s širokými vzdělanostními možnostmi. Utvářely se koncepce a obsah nových vzdělávacích programů, prováděla se jejich oponentura u předních odborníků tradičních českých univerzit. Toto horečnaté úsilí nakonec slavilo úspěch: při hlasování poslanců České národní rady 9. 7. 1991 byl přijat zákon, na jehož základě k 28. 9. 1991 vznikla v Ostravě univerzita. Osudovost této chvíle výstižně pojmenoval jeden z jejích zakladatelů prof. Milan Myška: „Založení Ostravské univerzity má stejný význam pro Ostravu jako kdysi založení vítkovických železáren - změni charakter celého města.“ Vedle kontinuálně fungující Pedagogické fakulty tvořily od počátku nově založenou univerzitu fakulty filozofická a přírodovědecká. Jejich počet se v pozdějších letech rozšířil až na současných šest. Vznik OSU a její následný rozvoj je proto považován za jednu z nejvýznamnějších událostí v životě Ostravy a celého regionu v polistopadové éře, neboť tím došlo k završení dlouholetých snah a procesu přeměny Ostravy v plnohodnotné kulturní centrum moravsko-slezského regionu.

Porubský areál VŠB se na konci 80. let rozrostl o geologický pavilon a novou knihovnu. Tím byla dokončena hlavní část výstavby jednoho z největších vysokoškolských kampusů ve střední Evropě, která probíhala v několika etapách od roku 1965. Pět z celkem sedmi současných fakult VŠB má své sídlo právě zde.

Ve čtvrtek 3. 10. 1991 se v Domě kultury Vítkovic konalo slavnostní zahájení prvního akademického roku Ostravské univerzity. Zúčastnili se jej tehdy rektori a děkani fakult z České republiky i Slovenska, představitelé města Ostravy v čele s primátorem Ing. arch. Jirím Smejkalem, ředitelé a zástupci podniků, poslanci ad. V popředí první rektor Ostravské univerzity prof. Jaroslav Hubáček.

UNIVERZITA V CENTRU MĚSTA

A - 19271
30169

Přírodovědecká fakulta	budova A, C	Science Faculty	building
Filozofická fakulta	budova D	Philosophical Faculty	building U
Pedagogická fakulta	budova B, D, E, F	Faculty of Pedagogy	building B, D, E, F
Univerzitní knihovna	budova C, K	The Library	building C, K
Rektorát univerzity	budova R	The Rector's Office	building R
Báňská obchodní společnost	budova BOS	Miner's business association	building BOS

Ostravská univerzita a její fakulty od počátku sídlí především v několika objektech v samotném centru města Ostravy, které získala ještě samostatná Pedagogická fakulta v předchozím období po přesunu VŠB do Poruby. Studenti a akademičtí pracovníci Ostravské univerzity tak významně přispívají ke společenskému oživení městského centra.

VŠB – TUO
Technical university of Ostrava

**VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ
TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA**
*Vysoká škola báňská
TECHNICAL UNIVERSITY
OF OSTRAVA*

Důležitou součástí prezentace VŠB – Technické univerzity je i její vizuální identita. Znak používaný od roku 1995 obsahoval symboly jednotlivých fakult. Logo graficky vycházelo z prvního známého znaku VŠB, jenž vznikl pravděpodobně v roce 1959 v rámci oslav 110. výročí založení školy.

**Ostravská
univerzita**

se představuje

Ostravská univerzita se od svého vzniku profilovala jako univerzita regionální se silnou vazbou na město Ostravu jako krajskou metropoli. To ostatně dokládá i nejstarší podoba loga univerzity. Za více než čtvrtstoletí její existence zde vzniklo několik vědecko-výzkumných pracovišť, která si vydobyla respekt a uznání v České republice, ale i za jejími hranicemi.